

14 bodů k nelegitimitě RVVI

Martin Černohorský

Tento příspěvek je určen především činitelům odpovědným za dodržování zákonnosti, a dále každému, komu na dodržování zákonnosti záleží.

1. „Prožíváme rozpad práva a řádu jak ve vlastní zemi, tak po celém světě. ... Ochota neozývat se proti relativně méně závažným porušením zákona pronikla hluboko do veřejných institucí.“ (Ralf Dahrendorf: Hledání nového řádu. Praha, Paseka 2007. Str. 35 +2, 43 +7.)

2. Vláda už déle než rok setrvává ve svém pochybení, když usnesením ze dne 30.11.2011 č. 891, o jmenování členů Rady pro výzkum, vývoj a inovace, jmenovala některé členy Rady po třetí v řadě bez dodržení zákonné lhůty, a tím porušila zákon.

3. Rada pro výzkum, vývoj a inovace setrvává ve svém pochybení, spočívající v nezjednání nápravy, když od 1.12.2011 má některé členy jmenované v rozporu se zákonem a od 16.12.2011 je řízena předsednictvem, jehož 1. místopředsdkyně a jeden z místopředsedů jsou nelegitimně jmenovanými členy Rady. Rada pro výzkum, vývoj a inovace nemá tedy legitimní vedení.

4. Právní platnost úkonů Rady pro výzkum, vývoj a inovace v údobí od 16.12.2011 je sporná. To může vést k závažným soudním sporům. Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, Radě vysokých škol, České konferenci rektorů a Akademii věd ČR je situace od okamžiku jejího vzniku známa a všech těchto institucí se bytostně dotýká. Není však známo, že by vedení některé z těchto institucí dalo podnět k nápravě a o nápravu se snažilo.

5. Ze zákona lze jednoduchým úsudkem dovodit – úsudkem snadno pochopitelným i bez jakéhokoli pomaturitního vzdělání – že **člen Rady pro výzkum, vývoj a inovace může být po členství v nejvýše dvou po sobě následujících funkčních obdobích znovu jmenován až po uplynutí doby ne kratší čtyř let.**

Pokud by předělem nebyla zákonem stanovená čtyřletá doba funkčního období a připouštělo by se jmenování už i po době kratší čtyř let, znamenalo by to, že se za „po sobě následující funkční období“ považují jediné funkční období, která na sebe časově navazují bez jakékoli přestávky, například tak, že jedno funkční období člena Rady končí v den D1 ve 24:00 hod. a jeho následující funkční období mu začíná už v též okamžik, tedy v našem příkladu v bezprostředně následující den D2 v 0:00 hod. Pak by stačila jakákoli doba kratší čtyř let, tedy třeba i jen jeden den, ne-li jen jedna hodina nebo i méně, aby se předmětná dvě funkční období nepovažovala za „po sobě následující funkční období“, takže jmenování by nebylo se zákonem v rozporu. Bylo by pak možné trvalé doživotní členství v Radě, jen by bylo třeba po uplynutí dvou funkčních období jmenovat člena Rady do dalšího funkčního období až po například jen jednodenní, nebo třeba jen jednododinové, nebo i kratší přestávce. Tím by však ztratilo jakýkoli smysl ustanovení zákona, že „**Člen Rady pro výzkum, vývoj a inovace může být jmenován na dvě po sobě následující funkční období**“.

6. K předmětné záležitosti se vyjádřila ve svém dopise z 11.1.2012 místopředsdkyně vlády a předsdkyně Legislativní rady vlády paní Mgr. Karolína Peake takto:

Mgr. Karolína PEAKE
místopředsedkyně vlády České republiky
předsedkyně Legislativní rady vlády
předsedkyně Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí

V Praze dne 11. ledna 2012
Č.j.: 97/2012 – RSL

Vážený pane profesore,

se zájmem jsem se seznámila s Vaším dopisem ze dne 2. ledna 2012, včetně všech příložených vyjádření, v němž uvádíte své pochybnosti o legitimitě jmenování některých členů Rady pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „Rada“) vládou dne 30. listopadu 2011.

V otázce Vámi zpochybňované legitimacy jmenování pánů Petra Fialy a Zbyňka Frolíka a paní Miroslavy Kopicové novými členy Rady, a to z důvodu jejich členství v obou předchozích Radách, jsem dospěla k následujícímu právnímu názoru:

Vláda na základě § 35 odst. 3 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, svým usnesením ze dne 30. listopadu 2011 č. 891 jmenovala 16 členů Rady; mezi nově jmenovanými členy jsou i Vámi uváděné osobnosti - pan Petr Fiala, Zbyněk Frolík a Miroslava Kopicová.

Podmínky výkonu funkce člena Rady stanoví § 35 odst. 6 věty třetí a čtvrtá zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací tak, že *„Funkční období členů Rady pro výzkum, vývoj a inovace je čtyřleté. Člen Rady pro výzkum, vývoj a inovace může být jmenován nejvýše na dvě po sobě následující funkční období.“*

Smyslem tohoto ustanovení je zejména určit nepřekročitelný časový limit pro výkon funkce a časově jej omezit na dobu nejvýše celkem 8 let, po jejímž naplnění musí být člen Rady odvolán, neboť nadále již přestává splňovat zákonem stanovené podmínky výkonu funkce člena Rady, a to podmínku časového limitu pro výkon funkce. Co do důsledků je účelem tohoto ustanovení ze zákona „vyvolat“ povinnost obměny členů Rady po naplnění časového limitu 8 let členství konkrétní osoby v Radě novými osobnostmi, a tak vytvořit podmínky pro eliminaci stagnace činnosti Rady průběžnou obměnou odborníků v dané oblasti.

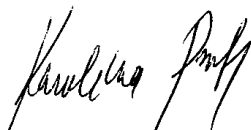
Jak je uvedeno výše, zákon současně kromě celkového časového limitu pro výkon funkce člena Rady stanoví další podmínku, a to když současně vylučuje, aby tatáž osoba byla jmenována do funkce člena Rady více než na dvě po sobě následující funkční období, které je zpravidla čtyřleté; i když je funkční období čtyřleté, ne každý člen jej musí beze zbytku naplnit, neboť i zákon sám upravuje možnost např. požádat o své odvolání z funkce.

Rozhodnou zákonnou podmínkou je stanovení časově nepřerušené následnosti po sobě jdoucích funkčních období. V případě, že tato funkční období na sebe z jakýchkoliv důvodů bezprostředně nenavazují, lze dovodit, že se nejedná o „po sobě následující funkční období“ ve smyslu § 35 odst. 6 věty poslední zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, což je případ výše uvedených nově jmenovaných členů Rady.

S ohledem na výše uvedené zastávám názor, že v daném případě vláda při jmenování nových členů Rady postupovala v souladu se zákonem a k Vámi namítanému porušení zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ze strany vlády nedošlo.

S odvoláním na dikci Vašeho dopisu současně sděluji, že nemám námitek proti zveřejnění mé odpovědi na připravovaném XXVIII. Akademickému fóru. Nicméně jsem nucena upozornit na to, že toto vyjádření je pouze můj osobní právní názor a proto jej nelze považovat za oficiální či závazný výklad zákona.

S úctou

Vážený pan

Prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc.

předseda Odborné skupiny Organizace výzkumu ČFS JČMF

cernohorsky@physics.muni.cz

V pátém odstavci dopisu se uvádí, že „Smyslem tohoto ustanovení je zejména určit nepřekročitelný časový limit pro výkon funkce a časově jej omezit na nepřekročitelnou dobu nejvýše celkem osm let, ...“ V sedmém odstavci se však uvádí, že „Rozhodnou zákonnou podmínkou je stanovení časově nepřerušené následnosti po sobě jdoucích funkčních období. ...“ s výkladem, znamenajícím ve svých důsledcích možnost trvalého doživotního členství s libovolně krátkým přerušením jednou za osm let.

7. Logický lapsus uvedený v předchozím bodě 5 je problémem sám o sobě, když je opakován v dopise paní místopředsdkyně vlády ze dne 24.10.2012: „... I po uplynutí 10 měsíců musím konstatovat, že svůj osobní právní názor ve věci samé jsem nezměnila a i nyní zastávám názor, že vláda ve věci jmenování členů Rady nepochybně a postupovala v souladu se zákonem. ... Závěrem chci ještě pro úplnost dodat, že vláda ani Legislativní rada vlády se problematikou údajných pochybností České fyzikální společnosti o legitimitě některých členů Rady následně po jejich jmenování dne 30. listopadu 2011 nezabývala, a proto ani oficiální stanovisko vlády nebo jejího poradního orgánu v této věci neexistuje.“

8. Logický lapsus z bodu 5 nemusí jít plně na vrub paní místopředsdkyně vlády. Mohl vzejít z podkladové argumentace, zpracované Sekcí legislativní rady vlády, jak uvádí ministr a předseda Legislativní rady vlády JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D., v dopise z 21.12.2012. Nasvědčuje tomu formulace „S osobním právním názorem paní místopředsdkyně vlády na předmětnou problematiku, pro kterou podkladovou argumentaci zpracovala Sekce Legislativní rady vlády, jste byl již dříve seznámem dopisem místopředsdkyně vlády ze dne 11. ledna 2012 č.j. 97/2012-RSL.“ Na prosby kompetentním činitelům, týkající se možnosti seznámit se s předmětným dokumentem, reakce nedošly.

9. Předseda vlády Petr Nečas, z jehož sekretariátu přicházejí pravidelně s porozuměním a s uznáním a poděkováním přijímaná omluvná sdělení jako reakce na zasílání pozvánek na Akademická fóra, reagoval na naléhavý dopis z 6.12.2012, v němž se uvádí, že „Porušení zákona je natolik jasné, že odkaz na soud jako jediné instituce kompetentní v daném případě k jeho výkladu, pokud by byl takový odkaz vysloven a míněn vážně, by byl dokladem absence jakékoli právní profesionality Vašich poradců či LRV“. Pan premiér píše:

„... Nedomnívám se, že ke jmenování členů RVVI došlo v rozporu se zákonem a v této souvislosti mohu odkázat na svoji předchozí argumentaci. Toto není záležitost, k níž by příslušelo vyjadřovat se Legislativní radě vlády či jakémukoli jinému orgánu; proto jim ani nebyla předložena k vydání stanoviska. Musím proto důrazně odmítnout Vaše tvrzení o nefunkčnosti a neprofesionalitě členů těchto orgánů.

Pevně věřím, že práce nově složené RVVI přesvědčí vědeckou obec o tom, že spor o výklad ustanovení zákona o jmenování členů RVVI nebude třeba řešit soudní cestou.“ (Poznámka k odborné produkci RVVI jako výsledku jejího několikaletého působení: Viz např. příloha Z-4 k Záznamu k AF-XXXVIII.)

Ke jmenování však došlo v evidentním rozporu se zákonem. Prosba o poskytnutí zmíněné argumentace („mohu odkázat na svoji předchozí argumentaci“) zůstává bez odezvy. Existuje-li argumentace ve prospěch usnesení vlády ze dne 30.11.2011 č. 891, která odborně obstojí, měla být dávno zveřejněna, jak to bylo již 16.12.2011 při jednání RVVI členy Rady požadováno. Obstarání stanoviska Legislativní rady vlády bylo tehdy slíbeno, slib zůstává dosud nesplněn. Nechť se tedy příslušná argumentace nyní zveřejní, a pokud odborně obstojí, bude celá věc okamžitě příznivě vyřízena. Zatím však činitelé, v tomto duchu oslovení, mlčí, resp. nereagují, nebo sdělují, že žádné oficiální stanovisko v dané věci neexistuje, jak dokládá vyjádření ministra a předsedy Legislativní rady vlády, jemuž však Statut LRV umožňuje, aby Legislativní rada vlády z jeho rozhodnutí v daném případě stanovisko zaujala. Je skutečně těžko pochopitelné, co je za tím, že ani vláda, ani předseda LRV, konkrétně Mgr. K. Peake a JUDr. P. Mlsna jako profesionální právníci a odpovědní ústavní činitelé místo velice snadného, administrativně zcela nenáročného využití své zákonné kompetence, jak jim ukládá v daném případě ne-li formální, tedy rozhodně přirozená povinnost, vidí řešení jedině v soudní cestě.

JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.
ministr a předseda Legislativní rady vlády

V Praze dne 21. prosince 2012

Č. j.: 18415/2012 - RSL

Vážený pane profesore,

k Vašemu dopisu ze dne 20. prosince 2012 sděluji, že Sekce Legislativní rady vlády Úřadu vlády ČR k problematice jmenování některých členů Rady pro výzkum, vývoj a inovaci žádné oficiální stanovisko nevypracovala, o čemž jste byl již informován dopisem místopředsedkyně vlády a předsedkyně Legislativní rady vlády Mgr. Karolíny Peake ze dne 24. října 2012. Z tohoto důvodu Vámi požadované „stanovisko Sekce Legislativní rady vlády“, které dle Vašeho dopisu mělo obdržet Ministerstvo financí, neexistuje a není možné jej zaslat. S osobním právním názorem paní místopředsedkyně vlády na předmětnou problematiku, pro kterou podkladovou argumentaci zpracovala Sekce Legislativní rady vlády, jste byl již dříve seznámen dopisem místopředsedkyně vlády ze dne 11. ledna 2012 č.j. 97/2012-RSL. Pro úplnost dodávám, že místopředseda vlády, předseda Legislativní rady vlády ani žádný jiný člen vlády nemůže podávat závazný výklad zákona, neboť toto oprávnění náleží pouze soudu, a to v souvislosti s konkrétním soudním řízením. Tím spíše takovýto závazný výklad nemůže podávat organizační útvar Úřadu vlády, kterým je Sekce Legislativní rady vlády.

S úctou

Vážený pan

Prof. RNDr. Martin Černohorský, CSc.

předseda Odborné skupiny Organizace výzkumu ČFS JČMF

cernohorsky@physics.muni.cz

10. Dá se s vysokou pravděpodobností předpokládat, že poradnímu aparátu a zejména samotným členům Rady pro výzkum, vývoj a inovace – jistěže ne všem – byl problém znám před 5.10.2011, podobně jak byl znám před 30.11.2011 místopředsedovi vlády ministru Karlu Schwarzenbergovi, který proto pro vadný návrh nehlasoval, a jehož návrhu na korektní řešení situace se nedostalo ve vládě potřebné podpory a průhledně vadný návrh byl jedenácti členy vlády proti jednomu jedinému schválen.

Nynějším, a zdá se, že ještě i budoucím potížím se mohlo při kvalifikovaném postupu bezproblémově předejít neukončením funkčního období Petru Fialovi, Zbyňku Frolíkovi a Miroslavě Kopicové, jimž se mohlo nechat běžet jejich aktuální řádné druhé funkční období do jeho konce (10. květen 2014). Při záměru předsedy vlády mít členy z druhého funkčního období i nadále v Radě bylo ukončení jejich funkčního období hrubou chybou, na jejíž důsledky měl být předseda vlády upozorněn, především svými poradci, ale také vedoucími členy Rady, u nichž by měla být znalost ustanovení o členství v instituci, kterou řídí, snad nezpochybnou samozřejmostí.

11. Vágní odkazy, že „podle legislativců“ (kterých?) je usnesení vlády z 30.11.2011 č. 891 v souladu se zákonem, mohou být účinné jen u málo informovaných a málo přemýšlivých laiků. Vedení RVVI by mělo vysvětlit, proč 16.12.2011 slibované písemné stanovisko Legislativní rady vlády nevzniklo a proč není ochota členů předsednictva Rady samotných, resp. 1. místopředsedkyní paní PhDr. M. Kopicovou řízeného Sekretariátu RVVI dát k dispozici i bez donucování zákonem 106/1999 Sb. ze dne 11. května 1999 o svobodném přístupu k informacím dokument poskytnutý Ministerstvu financí a tam vedený jako stanovisko Sekce Legislativní rady vlády, a eventuálně se ztotožňovat se sdělením předních představitelů Legislativní rady vlády, že takový dokument neexistuje. Podobně se ponechávají bez reakce prosby o sdělení, zda přichází v úvahu poskytnout pro objasnění situace podkladovou argumentaci zpracovanou pro místopředsedkyni vlády Sekcí Legislativní rady vlády. Jde možná o jeden a týž dokument, nebo o dokumenty obsahově sobě velice blízké.

12. Nevysvětleno tedy zůstává, proč se jen konstatuje, že ani vláda ani Legislativní rada se věci nezabývala, a že tedy žádné oficiální stanovisko neexistuje. Přitom, jak už bylo řečeno, vláda a předseda Legislativní rady vlády mají, každý sám o sobě, oprávnění rozhodnout, že v daném případě vydá Legislativní rada stanovisko. Uplatněním této kompetence mohla být předmětná záležitost dávno v dobrém vyřešena.

13. Vedení Rady pro výzkum, vývoj a inovace by mělo považovat za svou samozřejmou povinnost postarat se o vyřešení situace, která poškozuje nejen samotnou vládu a samotnou Radu, a nejen vedoucí představitel Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a představitel orgánů státní správy a akademických institucí.

14. Má-li demokracie splnit své historické poslání, potřebuje lidí nejen takových, kteří veřejnému hospodářství rozumějí. Vládě demokratické působí největší potíže, že správcové veřejných zájmů nedovedou se při jich správě povznést nad své zájmy soukromé nebo stranické, anebo že prostě nerozumějí problémům, před které jsou postaveni. Obojí demokracii diskredituje. Demokracie vyžaduje tedy charakter a vzdělání.

1932, Karel Engliš, první rektor Masarykovy univerzity, poslední předúnorový rektor Univerzity Karlovy.